THE KENYA NATIONAL EXAMINATION AND ASSESSMENT PREDICTION

Jina Ya Mtahiniwa		**Nambari Ya Mtihani**	
Jina Ya Shule		**Namba Ya Shule**	
Saini Ya Mtahiniwa		**Tarehe**	

SERIES

KENYA JUNIOR SCHOOL EDUCATION ASSESSMENT

-KISWAHILI-

902/1 KISWAHILI LUGHA

Karatasi ya 1

MUHULA 2 2025 **Muda: Saa 1 dakika 40**

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. Umepewa kijitabu hiki chenye maswali 50.
2. Jibu maswali yote kwenye karatasi ya majibu uliyopewa. Usijibu chochote kwenye kijitabu hiki.

JINSI YA KUTUMIA KARATASI YA MAJIBU

3. Tumia penseli ya kawaida, aina ya HB.

4. Hakikisha karatasi yako ya majibu ina:

NAMBARI YAKO YA MTIHANI JINA LAKO JINA LA SHULE YAKO JINA LA SOMO

5. Weka karatasi yako ya majibu safi na usikunje.

6. Kwa kila swali, 1 – 50, umepewa majibu manne, A, B, C, D. Chagua jibu sahihi.

7. Kwenye karatasi ya majibu, onyesha jibu sahihi kwa kuchora kistari katika kisanduku chenye herufi uliyochagua kuwa jibu sahihi.

Mfano: Katika kijitabu cha maswali:

25. Orodha ifuatayo ni ya majina ya vitu vinavyopatikana katika mazingira yako. Ni jibu lipi lenye vitu vinavyotajwa na nomino za ngeli ya I-ZI?

A. kucha, sahani B. kuta, ngoma C. nyuta, kamba D. pamba, taa

Jibu sahihi ni 'D'. Katika karatasi ya majibu, palipo na visanduku vinavyoonyesha majibu ya swali namba 25, chora kistari ndani ya kisanduku chenye herufi D.

25. [A] [B] [C] [Ɖ] Chora kistari chako vizuri. Kistari chako kiwe cheusi na kisijitokeze nje ya kisanduku.

Kwa kila swali, chora kistari katika kisanduku kimoja tu, kati ya visanduku vinne ulivyopewa.

Kijitabu hiki kina kurasa 10 zilizopigwa chapa. Watahiniwa ni lazima wahakikishe kwamba kurasa zote za karatasi hii zimepigwa chapa sawasawa na kuwa maswali yote yamo.

© 2025 The Kenya National Examination and Assessment Prediction Series

Geuza ukurasa

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 1 hadi la 6.

Siku hizi, kumekuwa na ongezeko kubwa la matumizi ya simu za mkononi miongoni mwa vijana. Simu hizi zimekuwa si tu chombo cha mawasiliano bali pia sehemu muhimu ya maisha yao ya kila siku. Wengi hutumia simu zao kwa ajili ya burudani, kujifunza, na hata kufanya biashara ndogo ndogo.

Moja ya faida kuu za simu za mkononi ni urahisi wa mawasiliano. Vijana wanaweza kuwasiliana na marafiki na familia zao kwa urahisi kupitia ujumbe mfupi, simu, na mitandao ya kijamii. Hii imewasaidia kuendeleza uhusiano wao na kujisikia karibu hata wakiwa mbali.

Aidha, simu za mkononi zimefungua fursa nyingi za kujifunza. Kuna programu na tovuti nyingi zinazotoa vifaa vya kujifunzia na taarifa mbalimbali. Vijana wanaweza kutumia simu zao kufanya utafiti, kusoma vitabu, na kujifunza lugha mpya.

Burudani pia ni sehemu kubwa ya matumizi ya simu za mkononi. Vijana hupenda kucheza michezo, kutazama video, na kusikiliza muziki kwenye simu zao. Hii huwasaidia kupumzika na kujifurahisha baada ya shughuli za shule au kazi.

Hata hivyo, matumizi mabaya ya simu za mkononi yanaweza kuwa na madhara. Baadhi ya vijana hutumia muda mwingi sana kwenye simu zao hadi wanapuuza masomo, kazi, na hata afya zao. Pia, kuna hatari ya kukumbana na watu wasiowazuri kwenye mitandao ya kijamii.

Ni muhimu kwa vijana kutumia simu za mkononi kwa busara. Wanapaswa kuweka mipaka ya muda wanaotumia na kuhakikisha wanazingatia mambo mengine muhimu katika maisha yao. Wazazi na walezi wana jukumu la kuwaongoza vijana katika matumizi sahihi ya teknolojia hii.

1. Kulingana na kifungu, simu za mkononi zimekuwa nini kwa vijana?

A. Chombo cha kuchezea tu.
B. Sehemu isiyo na umuhimu katika maisha yao.
C. Chombo cha mawasiliano na sehemu muhimu ya maisha yao.
D. Kifaa kinachowatenganisha na familia zao.

2. Ni faida gani ya simu za mkononi iliyotajwa kuhusu mawasiliano?

A. Inafanya mawasiliano kuwa ghali.
B. Inazuia vijana kuzungumza na wazazi wao.
C. Inarahisisha kuwasiliana na watu walio mbali.
D. Inapunguza umuhimu wa kukutana na marafiki.

3. Kifungu kinasema kuwa simu za mkononi zimefunguaje fursa za kujifunza?

A. Kwa kufanya shule kuwa za mbali.
B. Kwa kupunguza idadi ya walimu shuleni.
C. Kwa kutoa programu na tovuti za kujifunzia.
D. Kwa kuwafanya vijana wasisome vitabu.

4. Ni burudani gani ambazo vijana hupata kupitia simu zao?

A. Kulima mashamba na kufanya kazi za nyumbani.
B. Kucheza michezo, kutazama video, na kusikiliza muziki.
C. Kusoma magazeti na kuandika barua.
D. Kukutana na wazee na kusikiliza hadithi.

5. Ni hatari gani inayotajwa kuhusu matumizi mabaya ya simu za mkononi?

A. Kuongezeka kwa ufaulu shuleni.
B. Kuimarika kwa afya ya vijana.
C. Kupuuza masomo na kukumbana na watu wasiowazuri.
D. Kuongezeka kwa muda wa kulala.

6. Kifungu kinatoa wito gani kuhusu matumizi ya simu za mkononi kwa vijana?

A. Kutumia simu kwa muda mrefu bila kupumzika.
B. Kutumia simu kwa ajili ya michezo pekee.
C. Kutumia simu kwa busara na kuweka mipaka.
D. Kutumia simu bila kuongozwa na wazazi.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 7 hadi la 12.

Kulikuwa na fisi mmoja aliyekuwa mjanja sana lakini pia mvivu. Hakupenda kufanya kazi bali alitaka kupata chakula kwa njia rahisi. Siku moja, aliona kuku wengi wakila nafaka kwenye uwanja wa jirani. Fisi alifikiria jinsi angeweza kuwakamata kuku hao bila kufanya kazi ngumu.

Fisi aliamua kujifanya mgonjwa. Alilala chini karibu na uwanja wa kuku na kuanza kulia kwa sauti ya huzuni. Kuku waliposikia kilio hicho, walishangaa na baadhi yao wakaanza kumkaribia fisi kwa hofu na udadisi.

Mmoja wa kuku jasiri alimwuliza fisi, "Wee fisi, una nini? Kwa nini unalia hivyo?"
Fisi alijibu kwa sauti dhaifu, "Ah jamani, mimi ni mgonjwa sana. Nina homa kali na siwezi hata kusimama. Nimekuja hapa kutafuta sehemu ya kupumzika."
Kuku walimsikitikia fisi na wengine wao wakaanza kumletea maji na nafaka wakidhani wanamsaidia. Fisi alikunywa maji kidogo na kula nafaka alizoletewa lakini akawa anawaza jinsi angeweza kuwakamata kuku kwa urahisi zaidi. Baada ya muda, fisi alijifanya kana kwamba amezidiwa sana. Alianza kukohoa na kujigaragaza chini. Kuku walizidi kumhurumia na wengine wao walimkaribia zaidi ili kumsaidia. Ghafla, fisi aliruka juu kwa nguvu na kumkamata kuku mmoja kwa haraka. Kuku wengine walishtuka na kukimbia kuokoa maisha yao.
Fisi alimpeleka kuku wake kwenye kichaka na kumla. Kisha akarudi tena kwenye uwanja akijifanya mgonjwa ili awadanganye kuku wengine. Lakini kuku walikuwa wamemgundua ujanja wake na hawakumkaribia tena. Fisi alijaribu sana kuwadanganya lakini hawakudanganyika. Mwishowe, fisi alilazimika kwenda kutafuta chakula kwingine kwa nguvu zake mwenyewe.

7. Fisi alikuwa na tabia gani mbili zilizotajwa mwanzoni mwa kisa?

A. Ujasiri na uaminifu.
B. Uvivu na ukarimu.
C. Ujanja na uvivu.
D. Upole na unyenyekevu.

8. Fisi alifanya nini ili kuwadanganya kuku?

A. Aliwaimbia nyimbo nzuri.
B. Alijifanya mgonjwa na kulia.
C. Aliwafundisha michezo.
D. Aliwajengea banda zuri.

9. Kuku walifanyaje waliposikia kilio cha fisi?

A. Walimpuuza na kuendelea kula.
B. Walimshambulia kwa mawe.
C. Walishangaa na kumkaribia kwa hofu na udadisi.
D. Walikimbia mara moja.

10. Fisi alifanikiwaje kumkamata kuku?

A. Alimwomba kuku amkaribie.
B. Alimpa kuku zawadi.
C. Aliruka juu kwa ghafla na kumkamata.
D. Alimfukuza kuku kwa muda mrefu.

11. Kuku walifanyaje baada ya fisi kumkamata kuku mmoja?

A. Walimsaidia fisi kumla kuku.
B. Waliendelea kumkaribia fisi.
C. Walishtuka na kukimbia.
D. Walimfunga fisi.

12. Ni somo gani tunajifunza kutokana na kisa hiki?

A. Ni vizuri kuwa mvivu ili upate msaada.
B. Ujanja unaweza kukusaidia kupata unachotaka kila wakati.
C. Usidanganye watu kwa sababu wanaweza kugundua uongo wako.
D. Ni vizuri kuamini kila mtu anayelia.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 13 hadi la 17.

Teknolojia ya intaneti imebadilisha jinsi watu wanavyofanya mambo mengi. Mojawapo ya mabadiliko makubwa ni katika jinsi tunavyopata habari. Zamani, watu walitegemea magazeti, redio, na televisheni kupata taarifa. Lakini sasa, intaneti imekuwa chanzo kikuu cha habari kwa watu wengi.
Faida moja kubwa ya intaneti katika upatikanaji wa habari ni kasi. Tunaweza kupata taarifa kuhusu matukio yanayotokea duniani kote kwa muda mfupi sana. Habari huandikwa na kuchapishwa mtandaoni mara tu zinapotokea. Pia, intaneti inatoa habari nyingi zaidi kuliko vyombo vya habari vya jadi. Tunaweza kusoma makala, kutazama video, na kusikiliza podikasti kuhusu mada mbalimbali. Hii inatusaidia kuwa na uelewa mpana wa mambo yanayotuzunguka.
Zaidi ya hayo, intaneti inaruhusu watu kupata habari kutoka vyanzo mbalimbali. Tunaweza kusoma taarifa kutoka kwa mashirika ya habari ya kimataifa, blogu za watu binafsi, na mitandao ya kijamii. Hii inatusaidia kupata mtazamo mpana wa masuala mbalimbali.
Hata hivyo, kuna changamoto pia katika kupata habari kupitia intaneti. Moja ya changamoto kubwa ni kuenea kwa habari za uongo au zisizo sahihi. Watu wanaweza kuandika na kusambaza taarifa za uongo kwa urahisi sana, na ni vigumu kutofautisha kati ya habari za kweli na za uongo.
Changamoto nyingine ni wingi wa habari. Kuna taarifa nyingi sana zinazopatikana mtandaoni, na inaweza kuwa vigumu kupata habari muhimu na zinazoaminika. Tunahitaji kuwa na ujuzi wa kuchagua na kuchambua habari tunazosoma mtandaoni.

Licha ya changamoto hizi, intaneti inaendelea kuwa chombo muhimu sana cha kupata habari. Ni muhimu kujifunza jinsi ya kuitumia kwa busara ili tuweze kufaidika na faida zake na kuepuka madhara yake.

13. Kifungu kinazungumzia nini hasa kuhusu intaneti na habari?

A. Jinsi magazeti na redio bado ni muhimu kuliko intaneti.
B. Jinsi televisheni inavyotoa habari sahihi zaidi kuliko intaneti.
C. Jinsi intaneti imebadilisha upatikanaji wa habari na faida zake na changamoto zake.
D. Jinsi watu wanavyopaswa kuacha kutumia intaneti kupata habari.

14. Ni faida gani ya intaneti katika upatikanaji wa habari iliyotajwa kwenye kifungu?

A. Upatikanaji wa habari polepole.
B. Upatikanaji wa habari chache.
C. Upatikanaji wa habari kwa kasi.
D. Upatikanaji wa habari kutoka chanzo kimoja tu.

15. Intaneti inawasaidiaje watu kuwa na uelewa mpana wa mambo?

A. Kwa kutoa habari fupi na rahisi tu.
B. Kwa kuzuia watu kusoma vitabu.
C. Kwa kutoa habari nyingi kuhusu mada mbalimbali.
D. Kwa kuwafanya watu waamini kila kitu wanachosoma.

16. Ni changamoto gani kubwa iliyotajwa kuhusu kupata habari kupitia intaneti?

A. Gharama kubwa ya kutumia intaneti.
B. Ukosefu wa habari yoyote mtandaoni.
C. Kuenea kwa habari za uongo au zisizo sahihi.
D. Urahisi wa kupata habari za kweli kila wakati.

17. Ni ujuzi gani tunahitaji kuwa nao tunaposoma habari mtandaoni?

A. Ujuzi wa kuamini kila kitu tunachosoma.
B. Ujuzi wa kusoma haraka bila kufikiria.
C. Ujuzi wa kuchagua na kuchambua habari.
D. Ujuzi wa kupuuza habari zote tunazosoma.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 18 hadi la 20.

Familia ya Bwana Simba ina wajukuu wanne: Jino, Kucha, Mkia, na Manyoya. Kila mjukuu ana mnyama kipenzi anayempenda sana. Jino anapenda sana mbwa wake anayeitwa Roki. Kucha anapenda paka wake anayeitwa Mau. Mkia anapenda kasuku wake anayeitwa Kiki. Manyoya anapenda samaki wake wawili wanaoitwa Bubbles na Finny. Kila Jumapili asubuhi, wajukuu huwapeleka wanyama wao kwenye bustani kubwa iliyo karibu na nyumba ya babu yao. Jino humrusha Roki mpira na Roki hukimbia kuurudisha. Kucha humfunga Mau kamba na kumvuta huku na huko. Mkia hufundisha Kiki maneno mapya na Kiki huiga kwa sauti yake ya kipekee. Manyoya huwajaza Bubbles na Finny chakula kwenye beseni lao kubwa.
Baada ya masaa mawili, wajukuu hurudi nyumbani na wanyama wao wakiwa wamechoka lakini wana furaha. Wanawapa wanyama wao maji na chakula kisha wanapumzika nao hadi jioni. Bwana Simba na bibi Simba hufurahia sana kuwaona wajukuu zao na wanyama wao wakicheza pamoja kwenye bustani.

18. Ni mjukuu gani anayependa mbwa?

A. Jino
B. Kucha
C. Mkia
D. Manyoya

19. Ni mnyama gani kipenzi anayefundishwa maneno na mjukuu wake?

A. Roki
B. Mau
C. Kiki
D. Bubbles

20. Wajukuu huwapeleka wanyama wao bustanini siku gani?

A. Jumatatu
B. Jumatano
C. Jumamosi
D. Jumapili

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 21 hadi la 25.

(Bibi Zola ameketi sebuleni kwake akisoma gazeti. Ghafla, anasikia mlio mkubwa kutoka nje.)

Bibi Zola: (Akishtuka) Loo! Nini kimetokea? (Anaweka gazeti chini na kwenda dirishani kutazama.)

(Anaona gari la jirani yake, Bwana Juma, limegonga mti uliokuwa kando ya barabara. Bwana Juma anatoka garini akishika kichwa.)

Bibi Zola: (Akihuzunika) Oh, la hasha! Bwana Juma! (Anatoka nje haraka kumsaidia.)

(Anamkuta Bwana Juma ameketi chini akionekana mwenye maumivu.)

Bibi Zola: Bwana Juma, pole sana! Umeumia sana?

Bwana Juma: (Akipumua kwa shida) Ah, Bibi Zola. Nashukuru kwa kuja. Kichwa kinaniuma sana na pia nina maumivu kwenye mguu.

Bibi Zola: Ngoja nikusaidie uingie ndani upumzike. Kisha nitakupigia simu daktari.

Bwana Juma: Asante sana Bibi Zola. Wewe ni jirani mwema sana.

(Bibi Zola anamwongoza Bwana Juma ndani ya nyumba yake na kumsaidia kuketi kwenye sofa.)

Bibi Zola: Sasa kaa hapa utulie. Nitakupigia simu daktari aje akuchunguze. Usijali, utakuwa sawa.

Bwana Juma: Nashukuru sana kwa msaada wako. Sijui ningefanya nini bila wewe.

Bibi Zola: Si kitu Bwana Juma. Tuko pamoja katika shida na raha.

21. Bibi Zola alikuwa akifanya nini aliposikia mlio?

A. Akipika chakula.
B. Akifua nguo.
C. Akisoma gazeti.
D. Akilala.

22. Nini kilimtokea Bwana Juma?

A. Alishinda bahati nasibu.
B. Alipanda mti.
C. Gari lake liligonga mti.
D. Alitembea kwa miguu umbali mrefu.

23. Bibi Zola alifanyaje baada ya kuona ajali?

A. Alipiga kelele na kuwaita watu.
B. Alibaki ndani ya nyumba yake.
C. Alitoka nje haraka kumsaidia Bwana Juma.
D. Alianza kulia kwa hofu.

24. Bwana Juma alikuwa na maumivu gani?

A. Maumivu ya tumbo na mgongo.
B. Maumivu ya kichwa na mguu.
C. Maumivu ya mikono na kifua.
D. Maumivu ya meno na masikio.

25. Bibi Zola alimhakikishia nini Bwana Juma?

A. Atampeleka kwenye sherehe.
B. Atampa pesa nyingi.
C. Atampigia simu daktari na atakuwa sawa.
D. Atampeleka nyumbani kwake.

Kifungu kifuatacho kina nafasi 26 hadi 35. Umepewa majibu manne hapo. Chagua jibu lifaalo zaidi kujaza nafasi.

Mazingira yetu ni muhimu sana kwa uhai wetu. Tunategemea mazingira kwa ajili ya hewa safi tunayopumua, maji safi tunayokunywa, na chakula tunachokula. _______26 , shughuli za binadamu zimekuwa zikiathiri mazingira kwa njia nyingi.
Moja ya matatizo makubwa ni ________27 wa misitu. Watu hukata miti kwa ajili ya kuni, mbao, na kupanua mashamba. Hii husababisha mmomonyoko wa udongo na kupotea kwa makazi ya wanyama. Ni muhimu _______28 miti zaidi ili kulinda ardhi yetu.
Pia, uchafuzi wa mazingira ni tatizo lingine kubwa. Taka za viwandani na majumbani hutupwa ovyo kwenye mito, maziwa, na bahari. Hii _________________29 maji na kuhatarisha uhai wa viumbe hai wanaoishi humo. Tunapaswa kuwa makini na___________ 30 tunavyotupa taka zetu.

Mabadiliko ya hali ya hewa pia yanaathiri mazingira yetu. Ongezeko la joto duniani husababisha kuyeyuka kwa barafu kwenye ncha za dunia na kupanda kwa kina cha bahari. Hii inaweza___________ 31 maisha ya watu wanaoishi karibu na pwani. Ni muhimu kupunguza matumizi ya nishati __________32 ili kupunguza gesi zinazochangia ongezeko la joto.

Sote tuna wajibu wa kutunza mazingira yetu. Tunapaswa kupanda miti, kutumia maji kwa __________33 , na kuepuka kuchafua mazingira. Serikali na mashirika mbalimbali yana jukumu la kutunga __________34 kali ili kulinda mazingira. Tukifanya kazi pamoja, tunaweza kuhakikisha kuwa tunakuwa na mazingira safi na salama kwa vizazi ________________35 .

26. A. Lakini	B. Kwa sababu	C. Hivyo	D. Au
27. A. upandaji	B. uhifadhi	C. ukataji	D. uoteshaji
28. A. kupanda	B. kuvuna	C. kuuza	D. kusambaza
29. A. husafisha	B. huimarisha	C. huchafua	D. hulinda
30. A. jinsi	B. wakati	C. mahali	D. kwa nini
31. A. kuathiri	B. kusaidia	C. kuboresha	D. kuponya
32. A. safi	B. mbadala	C. chafu	D. nyingi
33. A. wingi	B. ukarimu	C. akili	D. busara
34. A. sheria	B. zawadi	C. adhabu	D. mikakati
35. A. zilizopita	B. zilizopo	C. zijazo	D. za sasa

Kutoka swali la 36 hadi la 50 chagua jibu sahihi.

36. Neno, *amani* katika sentensi, *Amani itatawala*, ni kitenzi. Chagua sentensi ambayo neno lililopigiwa mstari ni nomino.

A. Watoto *wanacheza* uwanjani.
B. Mama *anapika* chakula jikoni.
C. *Safari* yetu ilikuwa nzuri sana.
D. Jua *linachomoza* asubuhi.

37. Chagua sentensi ambayo kitenzi kikuu kiko katika hali ya wakati ujao.

A. Walikuwa wamefika tayari.
B. Tunaimba wimbo mpya.
C. Kesho tutasafiri kwa ndege.
D. Jana walikula pamoja.

38. Ni sentensi gani inayoonyesha matumizi sahihi ya viambishi vya ngeli ya U-I kwa nomino *ua*?

A. Ile ua ni zuri sana.
B. Hii ua ni nzuri sana.
C. Ule ua ni mzuri sana.
D. Hiyo ua ni nzuri sana.

39. Chagua kielezi cha wakati kutoka katika sentensi ifuatayo: *Tutakutana kesho asubuhi.*

A. Tutakutana
B. kesho
C. asubuhi
D. na

40. Ni methali gani inamaanisha kuwa matendo yako yanaweza kukulemea mwenyewe?

A. Akili ni nywele, kila mtu ana zake.
B. Bandu bandu huisha gogo.
C. Kila chombo kwa umbo lake.
D. Kikulacho ki nguoni mwako.

41. Ukanusho wa sentensi, *Wanafunzi wanasoma*, ni upi?

A. Hawajasoma.
B. Hawatasoma.
C. Hawasomi.
D. Hawakuwa wanasoma.

42. Chagua sentensi ambayo imetumia vizuri kiunganishi *au*.

A. Alikunywa chai na kahawa.
B. Utasoma au utaandika insha?
C. Walifanya mazoezi kwa bidii sana.
D. Baba alikwenda kazini kwa gari.

43. Badilisha sentensi ifuatayo iwe katika hali ya wingi: *Kijana mmoja ameimba.*

A. Vijana wengi wameimba.
B. Kijana ameimba wengi.
C. Ujana mwingi umeimba.
D. Kijana mmoja wameimba.

44. Chagua sentensi ambayo ina kivumishi cha kumiliki.

A. Nimepoteza funguo zangu.
B. Huyu ni mwalimu mkuu.
C. Wanafunzi watano walifika.
D. Kitabu hiki ni cha kusisimua.

45. Ni sentensi gani iliyoandikwa kwa usahihi kwa kuzingatia alama za uandishi?

A. Leo tutakwenda Mombasa Nairobi na Kisumu.
B. Leo tutakwenda Mombasa, Nairobi na Kisumu.
C. Leo tutakwenda Mombasa Nairobi, na Kisumu.
D. Leo tutakwenda Mombasa, Nairobi, na Kisumu.

46. Sentensi, *Mama alimnunulia kaka saa*, ina maana gani nyingine?

A. Mama na kaka walinunua saa pamoja.
B. Kaka alijinunulia saa kutoka kwa mama.
C. Mama alinunua saa kwa ajili ya kaka.
D. Kaka alimnunulia mama saa.

47. Chagua sentensi ambayo imetumia tamathali ya usemi ya jazanda.

A. Mvua ilinyesha kama maji ya mfereji.
B. Jua lilikuwa kali sana kama moto wa jiko.
C. Nimekuambia mara elfu usifanye hivyo!
D. Mtoto alilia kama mbwa aliyeumizwa.

48. Ni maana gani ya neno *gumu*?

A. Si laini.
B. Si fupi.
C. Si refu.
D. Si pana.

49. Chagua sentensi ambayo kitenzi kiko katika hali ya amri.

A. Tunakwenda sokoni.
B. Nenda sokoni sasa!
C. Walienda sokoni jana.
D. Wanaenda sokoni kesho.

50. Rafiki yako amefanya jambo lisilofaa. Ni msemo gani unaweza kumwambia kumkemea kwa upole?

A. Asante sana.
B. Hongera kwa kazi nzuri.
C. Hiyo si sawa.
D. Endelea na kazi yako.

HUU NDIO UKURASA WA MWISHO ULIOPIGWA CHAPA.